

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЛУБЕНСЬКИЙ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Циклова комісія економічно-комерційних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Управління витратами

освітньо-професійна програма *«Економіка»*
спеціальність *051 Економіка*
галузь знань *05 Соціальні та поведінкові науки*
освітньо-професійний ступінь - *фаховий молодший бакалавр*
циклова комісія *економічно-комерційних дисциплін*

Розробник:

Пшенична Юлія, викладач
економічно-комерційних дисциплін, спеціаліст вищої
кваліфікаційної категорії

Керівник освітньо-професійної програми «Економіка»:

Бойко Людмила, викладач фахових дисциплін циклової комісії економічно-комерційних дисциплін, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

Лубни 2024 р.

2. Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Управління витратами
Назва структурного підрозділу	Циклова комісія економічно-комерційних дисциплін
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Пшенична Юлія , зав.навчально-методичного кабінету, викладач вищої кваліфікаційної категорії. Контакти: навчальна частина, e-mail: ylia.pshenihnaa@gmail.com тел.: (05361) 72-600
Ступінь фахової перед вищої освіти	фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	051 Економіка
Мета навчальної дисципліни: є формування системи знань у сфері управління ресурсами і витратами згідно з існуючим законодавством в умовах ринкової економіки та для подальшого їх використання у практичній діяльності.	
Передумови для навчання	Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Управління витратами» є: досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання та компетентностей, ґрунтовна підготовка з дисциплін: «Політична економія», «Менеджмент», «Ціноутворення».

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування системи знань у сфері управління ресурсами і витратами згідно з існуючим законодавством в умовах ринкової економіки; ознайомлення з реалізацією досвіду в Україні та за її межами для подальшого використання його у практичній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни: засвоєння теорії управління витратами та наукових засад системи управління ресурсами і витратами підприємства; аналіз ключових проблем планування, нормування і прогнозування витрат підприємства, за допомогою розробки планів, системи норм, прогнозів та розрахунків.

4. Результати навчання (компетентності випускника)

Компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК2. Здатність обирати й застосовувати положення нормативно-правових актів для якісного виконання завдань та обов'язків професійної діяльності.

СК3. Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники суб'єктів господарювання.

СК4. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання.

СК 5. Здатність планувати діяльність суб'єктів господарювання в умовах мінливого середовища.

СК8. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів.

СК 10. Здатність виявляти проблеми і пропонувати шляхи їх розв'язання під час аналізу конкретних ситуацій економічного характеру.

Програмні результати навчання:

РН 06. Проявляти ініціативу та підприємливість щодо розвитку підприємства (підрозділу).

РН 07. Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціально-економічних систем різного рівня.

РН 08. Використовувати нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність.

РН 09. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.

РН 11. Планувати основні економічні показники підприємства (підрозділу) для підвищення ефективності діяльності.

5. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема		Обсяг годин				
№	Назва теми	лекції	практичні заняття	семінарські заняття	самостійна робота	УСЬОГО
1.	Вступ. Теоретичні засади управління ресурсами і витратами в сучасній економіці	2	-	-	4	6
2.	Витрати виробництва та підприємницький прибуток	2	2	-	4	8
3.	Система управління витратами та її елементи	2	-	-	4	6
4.	Облік і аналіз витрат за місцями і центрами відповідальності	4	2	-	6	12
5.	Закономірності та чинники формування витрат	2	2	2	4	10
6	Методологія обчислення собівартості продукції, робіт, послуг	4	2	-	6	12
7.	Калькулювання в системі управління витратами	4	4	-	6	14
8.	Методи цільового формування, структурного аналізу та зниження витрат	4	2	2	6	14
9.	Нормування, контроль та прогнозування витрат. Стимулювання економії ресурсів	2	2	-	4	8
10.	Аналіз системи “витрати – випуск – прибуток” як інструмент обґрунтування виробничо-маркетингових рішень	4	4	-	4	12
11.	Завантаження операційної системи за критерієм витрат	2	-	-	6	8
12.	Мінімізація витрат на створення і зберігання виробничих запасів	2	2	-	6	10
Усього годин з навчальної дисципліни		34	22	4	60	120

6. Програма навчальної дисципліни

Назва теми
Тема 1. Вступ. Теоретичні засади управління ресурсами і витратами в сучасній економіці
Тема 2. Витрати виробництва та підприємницький прибуток
Тема 3. Система управління витратами та її елементи
Тема 4. Облік і аналіз витрат за місцями і центрами відповідальності
Тема 5. Закономірності та чинники формування витрат
Тема 6. Методологія обчислення собівартості продукції, робіт, послуг
Тема 7. Калькулювання в системі управління витратами
Тема 8. Методи цільового формування, структурного аналізу та зниження витрат
Тема 9. Нормування, контроль та прогнозування витрат. Стимулювання економії ресурсів
Тема 10. Аналіз системи «Витрати-випуск-прибуток» як інструмент обґрунтування виробничо-маркетингових рішень

Трудомісткість:

Загальна кількість годин - **120 (кредитів ЄКТС – 4)**

Кількість модулів - **3**

Форма семестрового контролю - **екзамен**

7. Оцінювання результатів навчання

Оцінка за 4 – бальною шкалою	<u>Критерії оцінювання рівня знань здобувачів освіти</u>
5 (відмінно)	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
4 (добре)	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; добирати аргументи для підтвердження думок.
3 (задовільно)	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
2 (незадовільно)	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

8. Політика курсу навчальної дисципліни

8.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політику щодо академічної доброчесності регламентує Положення про академічну доброчесність у Відокремленому структурному підрозділі «Лубенський фінансово-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету».

Дотримання принципу академічної доброчесності здобувачами фахової передвищої освіти при опануванні навчальної дисципліни передбачає: самостійне виконання завдань поточного, модульного та підсумкового контролю; добросовісна та коректна робота із джерелами інформації, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.

8.2. Комунікаційна політика

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні мати електронну пошту та на випадок проведення занять у дистанційному режимі обліковий запис в спеціалізованому хмарному середовищі.

Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися через засоби комунікації: електронну пошту, месенджери, чати, відеоконференції тощо.

8.3. Політика щодо відвідування занять

Здобувачі фахової передвищої освіти зобов'язані відвідувати всі види навчальних занять, що передбачені навчальним планом, відповідно до розкладу занять.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач фахової передвищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту групи. При не явці на заняття через поважні причини, не пізніше трьох днів після виходу на заняття подати підтверджуючі документи куратору групи.

Кожне пропущене без поважної причини заняття відпрацьовується здобувачем фахової передвищої освіти на оцінку у формі усної співбесіди, письмової роботи тощо. Пропущена тема вивчається студентом самостійно.

8.4. Політика щодо перескладання

Здобувач фахової передвищої освіти вважається допущеним до семестрового екзамену, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр із цієї навчальної дисципліни і має задовільні оцінки з усіх модулів.

Здобувач, який не з'явився на екзамені без поважних причин, вважається таким, що одержав незадовільну оцінку. У випадку відсутності на екзамені з поважної причини, здобувач повинен надати у відділення довідку з медичної установи або інші документи, що це підтверджують та заяву на ім'я директора з проханням не вважати відсутність на екзамені академічною заборгованістю.

Здобувач фахової передвищої освіти, який одержав незадовільну екзаменаційну оцінку, може ліквідувати академічну заборгованість за погодженням із завідувачем відділення до початку наступного за сесією семестру згідно з розкладом ліквідації заборгованості в терміни, визначені заступником директора з навчальної роботи.

При ліквідації академічної заборгованості допускається перескладання екзамену не більше двох разів: перший раз екзаменаторові, другий – комісії,

до складу якої входить заступник директора з навчальної роботи, голова циклової комісії (за якою закріплена дана дисципліна) та екзаменатор.

9. Рекомендовані джерела інформації:

Базові

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами та доповненнями.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси, від 01.01. 2012 р. № 929-021 зі змінами та доповненнями.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 “Запаси” : наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202 зі змінами та доповненнями.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 “Доходи” : наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2010 р. № 1629 зі змінами та доповненнями.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 “Витрати” : наказ Міністерства фінансів України від 18.05.2012 р. № 568 зі змінами та доповненнями.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290 зі змінами та доповненнями.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 зі змінами та доповненнями.
8. Ахновська І., Болгов В. Управління витратами: навчальний посібник. Вінниця: ДОННУ імені Василя Стуса, 2020.

Додаткові

1. Матвєєва Н.М. Управління витратами: навчальний посібник. Х.: ХНУМГ імені О.М. Бекетова, 2020.
2. Югулишна Л.О. Менеджмент ресурсів та витрат: конспект лекцій. Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Державна податкова служба України URL: <https://www.sta.gov.ua/>
3. Державний комітет статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Нормативні акти України URL: <https://www.nau.kiev.ua/>
5. Податковий кодекс України URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Журнал “Дебет-Кредит” URL: <https://www.dtkt.com.ua/>